

รายงานสถานการณ์ประมงยุโรปเดือนธันวาคม 2559¹

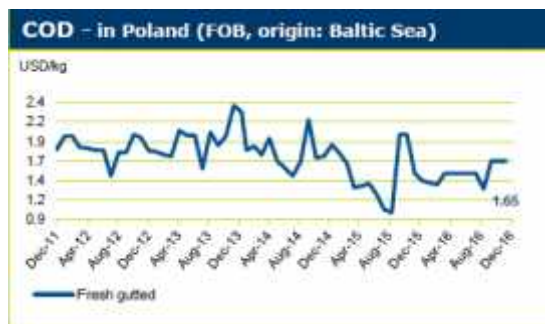
ปิติชาติ ไชยเสนา
เศรษฐกรปฏิบัติการ

ภาพรวมสถานการณ์ประมงในสหภาพยุโรป

ช่วงเดือนธันวาคม เป็นช่วงที่มีปริมาณการบริโภคอาหารทะเลสูง เหมือนกับช่วงก่อนเทศกาลอีสเตอร์หนึ่งสัปดาห์ ผู้ค้าอาหารทะเลทราบถึงข้อมูลนี้ จึงมักส่งสินค้าประมงแช่แข็งมาถึงตลาดยุโรปก่อนหน้าที่จะถึงช่วงเวลาของเทศกาลวันหยุด พอถึงช่วงเวลาของเทศกาลจริง ปริมาณการซื้อขายอาหารทะเลจะลดลงแล้ว เนื่องจากความต้องการลดลง และราคาก็ลดลงด้วยเช่นกัน อย่างไรก็ตามในส่วนของผู้ผลิตภัณฑอาหารทะเลสด จะมีความต้องการเพิ่มขึ้นมาก ในวันก่อนวันที่ 24 ธันวาคม ทำให้ราคาปรับตัวสูงขึ้นในเวลาอันรวดเร็ว

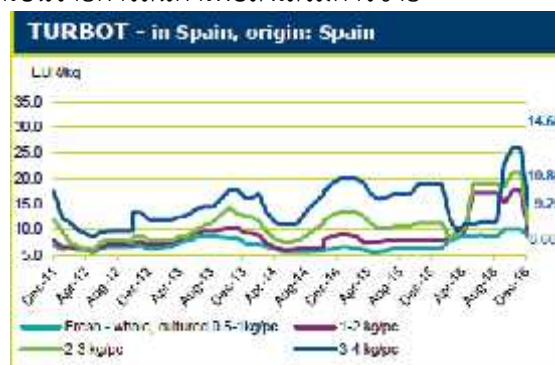
ปลาหน้าดิน (Ground fish)

มีการคาดการณ์ว่าราคาปลาคอดจะสูงขึ้น เนื่องจากโควตาการจับในปี 2560 ลดลงเมื่อเทียบกับปี 2559 ช่วงคริสต์มาสเป็นช่วงที่มีความต้องการบริโภคสูงในสินค้าปลาคอดหมักเกลือ (wet-salted cod) ทั้งที่ทำจากวัตถุดิบปลาแช่แข็งและปลาสด ส่งผลให้ราคาสูงตามไปด้วย ราคาปลาคอดในโปแลนด์ยังคงที่ แต่มีแนวโน้มสูงขึ้นในปี 2560 เนื่องจากปริมาณโควตาการจับในทะเลบอลติกลดลง

แผนภูมิที่ 1 แนวโน้มราคาปลาคอดที่มาจากทะเลบอลติกในตลาดโปแลนด์

ราคาปลาอลาสกาพอลลัค (Alaska Pollack) มีแนวโน้มลดลงในปี 2560 เนื่องจากการให้โควตาการจับสูงขึ้น ปัจจุบันราคาในตลาดรัสเซียยังคงที่ทั้งที่มีปริมาณการจับต่ำแต่ปริมาณสินค้าคงเหลือยังคงสูง ปริมาณปลาตาเดียว (Turbot) จากการเพาะเลี้ยงมีมากเกินความต้องการ ส่งผลให้ราคาขายต่ำมากและห้างสรรพสินค้ามีการนำไปทำเป็นรายการสินค้าเพื่อส่งเสริมการขาย

แผนภูมิที่ 2 แนวโน้มราคาปลาตาเดียวเพาะเลี้ยงในตลาดสเปน

¹ European Price Report Issue 12/2016, December 2016. Rome, Italy.

ราคาปลาซูริมิมีการปรับตัวสูงขึ้นในช่วงไม่นานมานี้ เนื่องจากใกล้ช่วงเทศกาล ส่วนใหญ่ใช้เป็นวัตถุดิบในการทำสลัดและเมนูอื่นๆ สำหรับวันคริสต์มาสอีฟ

แผนภูมิที่ 3 แนวโน้มราคาซูริมิจากสเปนในตลาดฝรั่งเศส

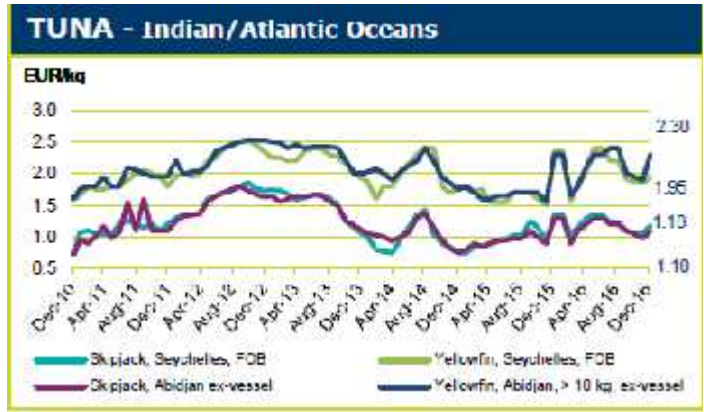
ปลาทูน่า (Tuna-Billfishes)

การทำประมงทูน่าฝั่งแปซิฟิกตะวันตกและแปซิฟิกตอนกลางเป็นไปอย่างล่าช้า วัตถุดิบสำหรับแปรรูปที่ขึ้นท่าที่ไทยยังมีปริมาณเพียงพอ เนื่องจากมีสินค้ามาเสริมจากมหาสมุทรอินเดีย ราคาปลาทูน่าท้องแถบ (skipjack) ราคาสูงขึ้นมาก เนื่องจากการทำประมงทูน่าได้ผลผลิตไม่ดี และโรงงานแปรรูปส่วนใหญ่ปิดโรงงานเป็นเวลา 1 สัปดาห์ช่วงปลายปีเพื่อปรับปรุงโรงงานประจำปี การทำประมงทูน่าท้องแถบในเขตแปซิฟิกตะวันออกอยู่ในระดับปานกลาง ขณะที่การทำประมงทูน่าครีบเหลืองได้ผลผลิตไม่ดี มีการห้ามจับสัตว์น้ำรอบที่สองของ IATTC² ซึ่งมีผลถึงวันที่ 18 มกราคม 2560 อย่างไรก็ตามโรงงานแปรรูปท้องถิ่นของเอกวาดอร์ยังคงรายงานว่ามีปริมาณวัตถุดิบมีเพียงพอ ส่งผลให้ทูน่าท้องแถบและทูน่าครีบเหลืองมีราคาลดลง

แผนภูมิที่ 4 แนวโน้มราคาปลาทูน่าท้องแถบจากกรุงเทพฯ และเอกวาดอร์

² IATTC Inter-American Tropical Tuna Commission คณะกรรมาธิการทูน่าเขตทวีปอเมริกา

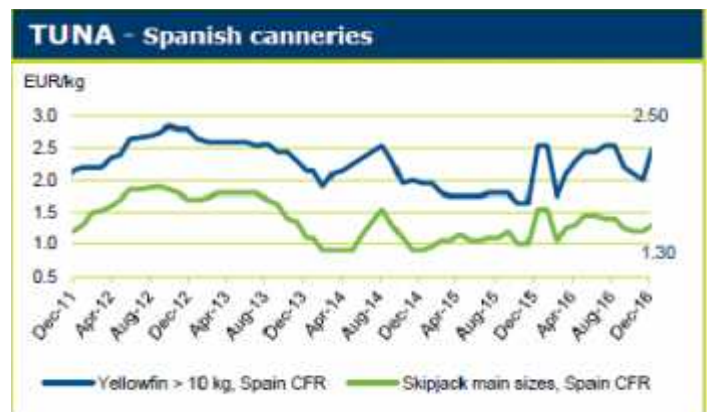
แผนภูมิที่ 5 แนวโน้มราคาปลาทูน่าท้องแถบและครีบเหลืองจากมหาสมุทรอินเดียและมหาสมุทรแอตแลนติก

การทำประมงทูน่าในมหาสมุทรอินเดียลดลงไปสู่ระดับปานกลาง ขณะที่โรงงานแปรรูปท้องถิ่นยังคงรายงานว่ามีปริมาณวัตถุดิบเพียงพอ การขนถ่ายสินค้ามีปริมาณสูงไปยังตลาดกรุงเทพฯ ขณะที่ราคาเสนอซื้อปลาทูน่าท้องแถบและปลาทูน่าครีบเหลืองสูงขึ้นทั้งสองชนิด

การทำประมงทูน่าในมหาสมุทรแอตแลนติกลดลงไปสู่ระดับต่ำถึงปานกลาง โรงงานแปรรูปท้องถิ่นรายงานว่ามีวัตถุดิบลดลง ส่งผลให้ราคาทูน่าท้องแถบและครีบเหลืองสูงขึ้น การทำประมงในมหาสมุทรแอตแลนติกและมหาสมุทรอินเดียลดลง ส่งผลให้ราคาทูน่าของยุโรปทั้งทูน่าท้องแถบและทูน่าครีบเหลืองสูงขึ้น ขณะที่ราคาตลาดเนื้อปลาทูน่าครีบเหลืองปรุงสุก(loin) ยังคงที่อยู่ระดับที่สูง

แผนภูมิที่ 6 แนวโน้มราคาเนื้อปลาทูน่าท้องแถบและทูน่าครีบเหลืองในตลาดสเปนและอิตาลี

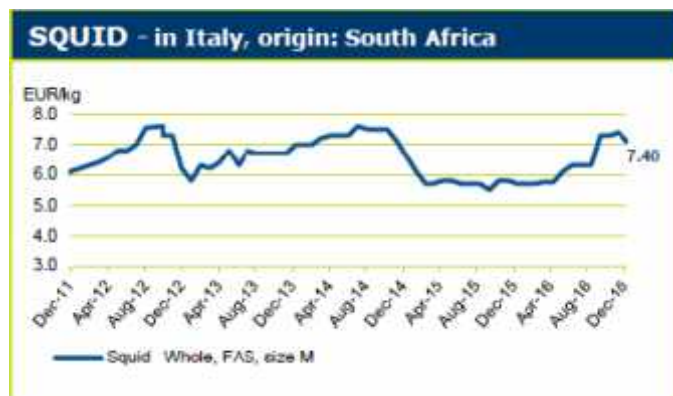
แผนภูมิที่ 7 แนวโน้มราคาปลาทูน่าท้องแถบและทูน่าครีบเหลืองของโรงงานแปรรูปสเปน

ปลาผิวน้ำขนาดเล็ก (Small pelagic)

ในปี 2560 โควตาการทำประมงปลาผิวน้ำขนาดเล็กทางตอนเหนือของมหาสมุทรแอตแลนติก สูงกว่าปี 2559 เนื่องจากทรัพยากรอยู่ในสภาพสมบูรณ์ ราคาไม้เนื้อแข็งลดลง อุตสาหกรรมคาดว่าในอนาคตราคาจะดีขึ้น สหภาพยุโรป นอร์เวย์ และหมู่เกาะฟาโรมีการเจรจากำหนดปริมาณโควตาการจับปลาแมคเคอเรลในพื้นที่ทะเลเหนือและมหาสมุทรแอตแลนติกตอนเหนือ โดยอนุญาตให้จับได้ 1,0540,000 ตัน เพิ่มขึ้นร้อยละ 14 เมื่อเทียบกับปี 2559 นักวิจัยทางทะเลของนอร์เวย์เป็นผู้เสนอให้เพิ่มโควตาปริมาณการจับปลาแฮร์ริ่ง herring โดยเพิ่มจาก 376,000 ตัน ในปี 2559 เป็น 646,000 ตัน ในปี 2560 หรือคิดเป็นร้อยละ 72 การให้โควตาเพิ่มขึ้นจะทำให้ โรงงานแปรรูปที่อยู่ตามแนวชายฝั่งสามารถทำการผลิตได้อย่างสม่ำเสมอ ราคาปลาแฮร์ริ่งที่ตลาดเวลาดีวอสต์ตกลงเนื่องจากมีปริมาณสินค้ามาก ขณะที่มอสโคว์มีความต้องการสูงและให้ราคาสูงโดยเฉพาะปลาขนาดใหญ่

หมึก (Cephalopods)

ความต้องการหมึกมีปริมาณต่ำ เนื่องจากการซื้อขายสำหรับเทศกาลคริสต์มาสที่ลดลง และคาดว่าจะไม่มีการซื้อขายจนถึงช่วงปีใหม่ ฤดูกาลทำประมงหมึกในแอฟริกาใต้ เริ่มวันที่ 23 พฤศจิกายน 2559 มีปริมาณการจับสูง ส่งผลให้ราคาลดลงแต่ยังอยู่ที่ระดับสูง

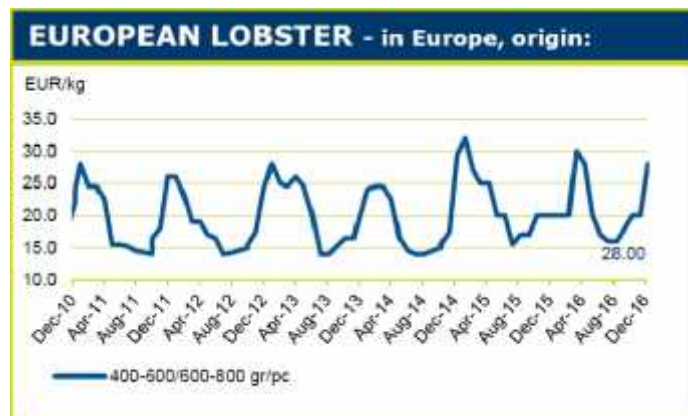
แผนภูมิที่ 8 สถานการณ์ราคาหมึกจากแอฟริกาใต้ในตลาดอิตาลี

กุ้ง (Crustaceans)

ในช่วงเดือนธันวาคม ความต้องการกุ้งแช่แข็งลดลงตามที่คาด เนื่องจากคำสั่งซื้อสำหรับเทศกาลวันหยุดยาวมีไว้ก่อนหน้าแล้ว ประกอบกับผู้ค้าปลีกที่จะซื้อเพิ่มเติม และการคาดการณ์ว่าความต้องการจะลดลงในช่วงต้นปี ราคากุ้งขาวแวนาไมด์จากเอกวาดอร์ในเดือนธันวาคม ลดลงร้อยละ 10 จากเดือนพฤศจิกายน ราคาปูและล็อบสเตอร์ยังคงที่เนื่องจากมีความต้องการสูง สินค้าคุณภาพดี และเป็นช่วงสิ้นสุดฤดูกาลทำประมงเนื่องจากเข้าสู่ฤดูหนาว ความต้องการปูและกุ้งโดยรวมเพิ่มขึ้นมาก เนื่องจากเข้าสู่ช่วงเทศกาลวันหยุด ล็อบสเตอร์นอร์เวย์ขนาดใหญ่มีราคาขาย 11.50 ยูโรต่อกิโลกรัม ราคาต่ำกว่า 2 ยูโร เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปี 2558 ยูโรเปียนล็อบสเตอร์ (European lobster) ราคาสูงขึ้นเป็น 28 ยูโรต่อกิโลกรัม ราคาเพิ่มขึ้น 8 ยูโรจากช่วงคริสต์มาสปีก่อน

แผนภูมิที่ 9 สถานการณ์ราคากุ้งแดงจากอาร์เจนตินา

แผนภูมิที่ 10 สถานการณ์ราคายุโรปล็อบสเตอร์

แผนภูมิที่ 11 สถานการณ์ราคากุ้งกุลาดำจากบังคลาเทศในตลาดยุโรป

หอยสองฝา (Bivalves)

หอยแมลงภู่มุขของฝรั่งเศส (French Bouchot mussel) หอยกะพงเมดิเตอร์เรเนียน (Spanish galloprovincialis) และหอยแมลงภู่อัตซ์ของเนเธอร์แลนด์ (Dutch bottom mussel) ยังคงมีสินค้าในตลาดยุโรป

ความต้องการหอยนางรม (oyster) เพิ่มขึ้นก่อนหน้าวันที่ 24 ธันวาคม เนื่องจากหอยนางรมเป็นสินค้าจำเป็นสำหรับเทศกาลเฉลิมฉลอง และคาดว่าราคาจะสูงขึ้นอย่างมากเนื่องจากการผลิตลดลงเมื่อเทียบกับปีก่อนหน้า

ปลาแซลมอน (Salmon)

ตั้งแต่ปลายปี 2558 อุตสาหกรรมฟาร์มปลาแซลมอนแอตแลนติกในนอร์เวย์ มีการพัฒนาในหลายๆ ด้านเพื่อให้ตลาดมีประสิทธิภาพ และมีปัญหาต่างๆ เกิดขึ้นได้แก่ปรากฏการณ์สาหร่ายบลูม (Algal bloom) ในซีลี ประกอบกับความท้าทายด้านชีวภาพ (biological challenge) ในนอร์เวย์ ทำให้ผลผลิตจากฟาร์มปลาแซลมอนแอตแลนติก ลดลงร้อยละ 7 ในปีนี้ ผู้ค้าปลีกชาวสหรัฐมาสนใจผลิตภัณฑ์จากนอร์เวย์ เพิ่มขึ้น ความต้องการปลาแซลมอนนอร์เวย์จากฝรั่งเศสพุ่งตัว จากก่อนหน้านี้ที่มีการเสนอข่าวด้านลบ และประกอบกับ ค่าเงินโครนของนอร์เวย์อ่อนค่าเมื่อเทียบกับเงินยูโรและเงินดอลลาร์สหรัฐฯ ทำให้ราคาขายสูงขึ้นอย่างรวดเร็ว ทำให้รายรับจากการส่งออกของบริษัทเพาะเลี้ยงนอร์เวย์สูงขึ้น ดัชนีราคาปลาแซลมอนในตลาดหุ้น NASDAQ³ สะท้อนราคาปลาแซลมอนแอตแลนติกเพาะเลี้ยงแบบทั้งตัว ที่ส่งออกจากนอร์เวย์ อยู่ที่ 7.32 เหรียญสหรัฐฯต่อกิโลกรัม ราคาเพิ่มขึ้นร้อยละ 38 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปี 2558 สมาคม Norwegian Seafood Council (NSC) รายงานว่า นอร์เวย์มีรายได้จากการส่งออกแซลมอนใน 10 เดือนแรกของปี 2559 ปริมาณ 800,000 ตัน มูลค่า 5,800 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯซึ่งมากกว่าการส่งออกทั้งปี 2558 โปแลนด์และฝรั่งเศสมีสัดส่วนแบ่งตลาดสูงสุดในสินค้าปลาแซลมอนส่งออกจากนอร์เวย์ การส่งออกไปตลาดสหรัฐฯ เอเชีย ตะวันออก และเอเชียตะวันออกเฉียงใต้เติบโตอย่างมากเช่นกัน โดยเฉพาะเกาหลีและเวียดนาม อุตสาหกรรมแซลมอนในสหราชอาณาจักรได้ประโยชน์จากระดับราคาที่สูงขึ้นอย่างมากในปี 2559 ปริมาณการผลิตในสหราชอาณาจักรเพิ่มขึ้น เมื่อเทียบกับปี 2558 ในขณะที่ปริมาณสินค้าจากประเทศคู่แข่งอื่นๆ ลดลง ประกอบกับผลการลงประชามติของสหราชอาณาจักรเพื่อออกจากสหภาพยุโรป ส่งผลให้ค่าเงินปอนด์ลดลง ปัจจุบันราคาแซลมอนจากการเพาะเลี้ยงยังอยู่ในระดับสูง แต่เริ่มลดลงจากช่วงที่เคยมีราคาสูงมากในครึ่งแรกของปี 2559 แต่ช่วงไตรมาสสุดท้ายของปี ผลผลิตกลับมาสู่ระดับสมดุลกับความต้องการของตลาด ปริมาณผลผลิตจากฟาร์มในไตรมาสสุดท้าย เกือบจะเท่าผลผลิตในช่วงเดียวกันของปี 2557 เนื่องจากช่วงฤดูร้อนน้ำมีอุณหภูมิเหมาะสม ทำให้ปลาโตดี อย่างไรก็ตามราคายังคงเป็นไปตามผลผลิตโดยรวมของตลาดโลก เนื่องจากซีลีในฐานะผู้ผลิตรายใหญ่อันดับสองลดการผลิตลงอย่างมาก ส่งผลให้ราคาสำหรับผู้เพาะเลี้ยงและผู้ส่งออกชาวยุโรป สูงตามไปด้วย และมีแนวโน้มสูงไปจนถึงครึ่งปีแรกของปี 2560 ทั้งนี้คาดว่าจะมีการผลิตในปี 2560 เพิ่มขึ้นร้อยละ 4-5 และจะมีผลกับตลาดในช่วงครึ่งหลังของปี

แผนภูมิที่ 12 สถานการณ์ราคาปลาแซลมอนนอร์เวย์ในตลาดฝรั่งเศส

3

NASDAQ (National Association of Securities Dealers Automated Quotation) ก่อตั้งในปี 1971 เป็นตลาดหุ้นที่ซื้อขายผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์แห่งแรกของโลก

ปลาเทราต์ (Trout)

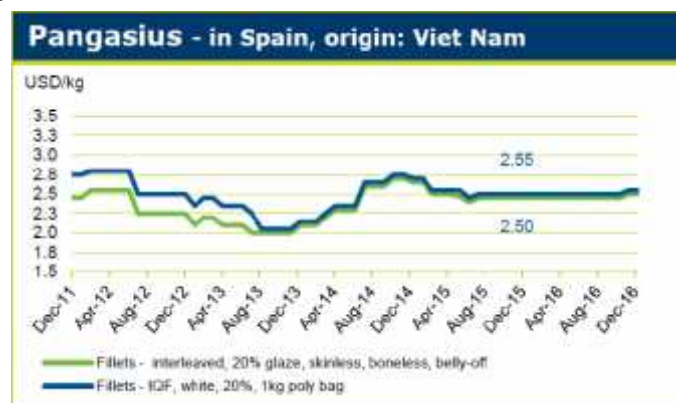
ในปี 2559 อุตสาหกรรมเพาะเลี้ยงปลาเทราต์ได้รับรายได้จากการส่งออกสูงกว่าการเพาะเลี้ยงปลาแซลมอน โดยมูลค่าการส่งออกใน 10 เดือนแรกของปี 2559 เพิ่มขึ้นเกือบสองเท่า ถึงแม้ว่าการสูญเสียตลาดรัสเซียทำให้ผู้ผลิตได้รับผลกระทบอย่างมากก็ตาม ดังนั้นตัวเลขการส่งออกที่เพิ่มขึ้นจึงแสดงให้เห็นถึงการฟื้นตัวของอุตสาหกรรมปลาเทราต์ ความต้องการสูงขึ้นในตลาดเบลารุสและญี่ปุ่นขณะที่ปริมาณผลผลิตปลาเทราต์ยังคงมีจำกัด ทำให้ราคาสูงขึ้นควบคู่ไปกับปลาแซลมอน สมาคม Norwegian Seafood Council (NSC) รายงานว่าไตรมาสสุดท้ายของปี 2559 ราคาปลาเทราต์สดสูงกว่าราคาปลาแซลมอนสด โดยราคาปลาเทราต์สดอยู่ที่ 3.3 ยูโรต่อกิโลกรัม ขณะที่ปลาแซลมอนสดราคา 3.2 ยูโรต่อกิโลกรัม

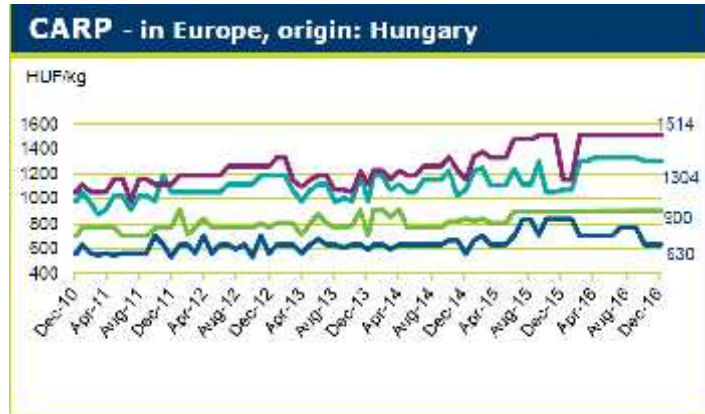
แผนภูมิที่ 13 สถานการณ์ราคาปลาเทราต์ในอิตาลี

ปลาน้ำจืด (Freshwater fish)

ความต้องการปลานิล (tilapia) ในตลาดยุโรปลดลง มีการนำเข้าต่ำและราคาขายลดลง ตรงข้ามกับปลาสวายเนื้อขาว (pangasius) ราคามีแนวโน้มดีขึ้น ขณะที่ปลา carp ซึ่งใช้ประกอบอาหารแบบดั้งเดิม (traditional) ในประเทศทางยุโรปตอนกลางอย่างเช่นฮังการี มีราคาขายสูงกว่าปีก่อนหน้า และมีการส่งเสริมการขายในห้างสรรพสินค้า

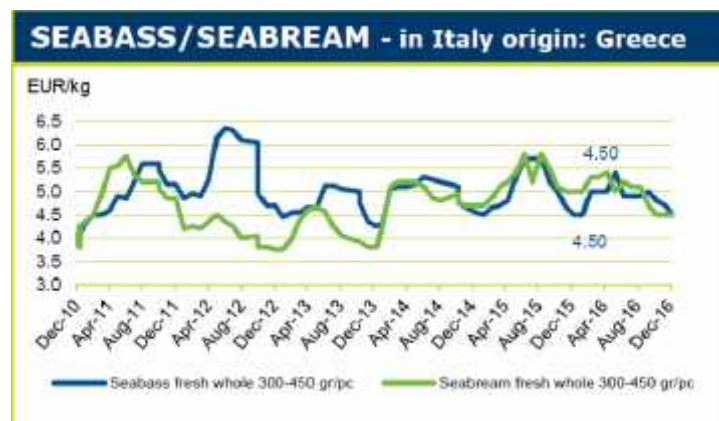
แผนภูมิที่ 14 สถานการณ์ราคาสวายเนื้อขาวจากเวียดนามในตลาดสเปน

แผนภูมิที่15 สถานการณ์ราคาปลา carp จากฮังการี

ปลากะพงขาว (Seabass) ปลาตะเพียนทะเล (Seabream) และปลา Meagre⁴

ราคาปลาตะเพียนทะเลคงที่ในเดือนธันวาคม ขณะที่ราคาปลากะพงขาวลดลงร้อยละ 2-4.4 ปลากะพงขาวและปลาตะเพียนทะเลไม่ได้รับความนิยมในช่วงคริสต์มาส ส่งผลให้ความต้องการในช่วงนี้ต่ำ และเป็นรอบวัฏจักรราคาที่ลงมาต่ำที่สุด โดยทั่วไปราคาจะกลับไปสูงอีกช่วงฤดูร้อน ตลาดปลากะพงขาวและปลาตะเพียนทะเลในยุโรปอยู่ในสภาวะล้นตลาด เนื่องจากปริมาณส่งออกจากผู้ผลิตเพิ่มขึ้นต่อเนื่อง อย่างไรก็ตาม ในปัจจุบันภาคธุรกิจนี้ยังคงทำกำไร ใน 10 เดือนแรกธุรกิจส่งออกปลาตะเพียนทะเลปริมาณ 29,313 ตัน เพิ่มขึ้นร้อยละ 42 เมื่อเทียบกับปี 2558 โดยส่งออกไปยังรัสเซีย ตะวันออกกลาง สหภาพยุโรป รวมทั้งอิตาลี ปริมาณส่งออกเพิ่มขึ้นทำให้ราคาปลาตะเพียนทะเลลดลงอย่างมาก ถึงแม้ว่าค่าเงินโลราจะอ่อนค่าก็ตาม ในส่วนของกรีซราคาปลาตะเพียนทะเลลดลง ปริมาณการส่งออกเพิ่มแต่ยอดขายคงที่มาเป็นเวลา 9 เดือน และในอีก 2-3 ปีข้างหน้า คาดว่าการผลิตสัตว์น้ำวัยอ่อนเพิ่ม จะทำให้มีปริมาณผลผลิตออกสู่ตลาดเพิ่มขึ้นมาก ดังนั้นหากต้องการรักษายอดกำไร จะต้องมีความพยายามด้านต่างๆ ทั้งด้านตลาด นวัตกรรมเทคโนโลยี การรวมกลุ่มธุรกิจ และเพิ่มความหลากหลายของผลิตภัณฑ์ เป็นต้น

แผนภูมิที่16 สถานการณ์ราคาปลากะพงขาวและปลาตะเพียนทะเลจากกรีซในตลาดอิตาลี

⁴ ปลา Meagre เป็นปลากินเนื้อ อาศัยอยู่บริเวณผิวน้ำตามชายฝั่งบริเวณมหาสมุทรแอตแลนติก ตั้งแต่ฝรั่งเศส ถึงเซเนกัล และทะเลเมดิเตอร์เรเนียน